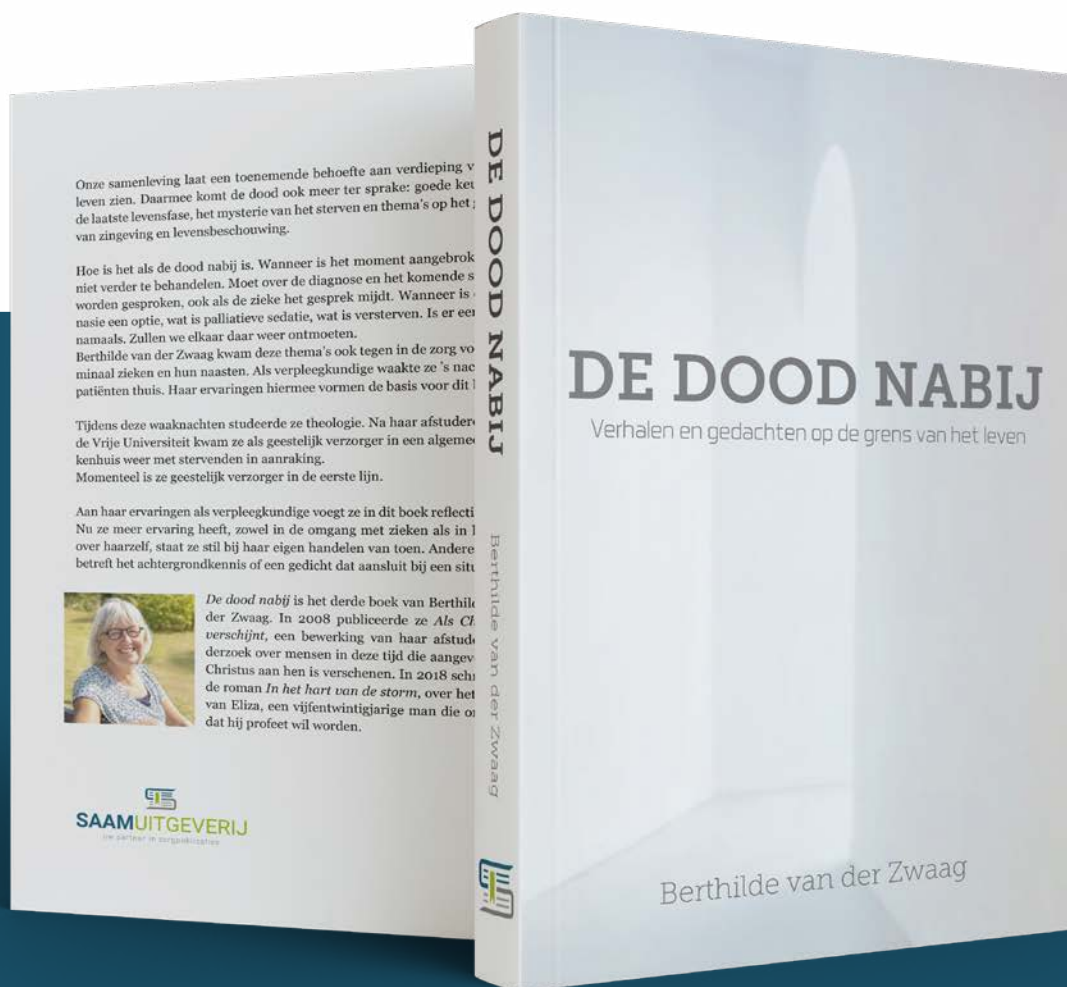

MEDIAMAP

DE DOOD NABIJ BERTHILDE VAN DER ZWAAG

- PERSBERICHT
- BOEK
- AUTEUR
- INTERVIEW
- BLOG
- UITGEVER

“STERVEN
KAN OOK
MOOI ZIJN”

GA DIRECT NAAR:

[PERSBERICHT](#)

[BOEK](#)

[AUTEUR](#)

[INTERVIEW](#)

[BLOG](#)

[UITGEVER](#)

BERTHILDE VAN DER ZWAAG DE DOOD NABIJ

VERPLEEGKUNDIGE DIE WAAKTE BIJ TERMINAAL ZIEKEN TEKENT HUN VERHALEN OP

Berthilde van der Zwaag waakte als verpleegkundige 's nachts bij patiënten thuis. Haar ervaringen met de stervenden en hun familie schreef zij op in een dagboek. Nu, twintig jaar later blikt zij in het boek 'De dood nabij – Verhalen en gedachten op de grens van het leven' terug op die verhalen en voegde nieuwe inzichten toe.

Is er een hiernamaals? Zullen we daar onze dierbaren ontmoeten? Is het nodig om te praten over het levenseinde, ook als de zieke het gesprek lijkt te mijden? Wanneer is euthanasie een optie; wat is palliatieve sedatie; wat is versterven? Vragen die auteur en geestelijk verzorger Berthilde van der Zwaag (66) twintig jaar geleden tegenkwam als verpleegkundige in de zorg voor terminaal zieken en hun naasten.

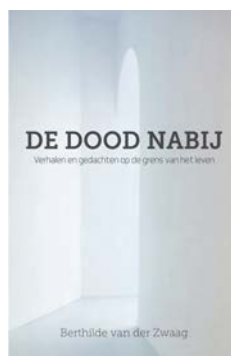
Twintig jaar later – inmiddels afgestudeerd theoloog, met ruime werkervaring als geestelijk verzorger in een ziekenhuis waar ze ook met stervenden in aanraking kwam en momenteel werkzaam als geestelijk verzorger in de eerste lijn – herlas zij haar schrijfsels van toen. Ze redigeerde alles, rangschikte ze in thema's en voegde tussen alle nachtverhalen een soort dagverhalen toe. Hierin staat ze stil bij haar handelen van toen. Soms betreft het achtergrondkennis, soms haar kijk van nu op de situatie toen en een aantal keer is een gedicht toegevoegd dat aansluit bij een situatie in het beschreven dagverslag.

Met haar boek haakt Van der Zwaag aan op de samenleving die, zeker in deze crisistijd, tot een toenemende belangstelling leidt voor verdieping in het leven, het mysterie van de dood en vragen op het gebied van levensbeschouwing en zingeving.

Het boek is verkrijgbaar via www.zorgboeken en via de (online) boekhandels.

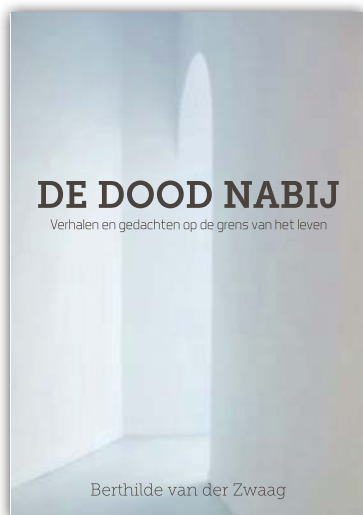
DOWNLOADEN PERSMATERIAAL

- ↓ FOTO IN HOGE RESOLUTIE
- ↓ COVER IN HOGE RESOLUTIE
- ↓ PERSBERICHT IN WORD

BERTHILDE VAN DER ZWAAG DE DOOD NABIJ

Titel: De dood nabij – Verhalen en gedachten op de grens van het leven

Korte beschrijving:

Is er een hiernamaals? Zullen we daar onze dierbaren ontmoeten? Is het nodig om te praten over het levenseinde, ook als de zieke het gesprek lijkt te mijden? Wanneer is euthanasie een optie; wat is palliatieve sedatie; wat is versterven?

Vragen die Berthilde van der Zwaag tegenkwam in de zorg voor terminaal zieken en hun naasten. Als verpleegkundige waakte ze 's nachts bij patiënten thuis. Haar ervaringen hiermee vormen de basis voor dit boek.

Twintig jaar later – inmiddels afgestudeerd theoloog, met werkervaring als geestelijk verzorger in een ziekenhuis waar ze ook met stervenden in aanraking kwam en momenteel werkzaam als geestelijk verzorger in de eerste lijn – herlas zij haar schrijfsels van toen.

Ze redigeerde en rangschikte ze in thema's en voegde tussen die nachtverhalen steeds een soort dagverhalen toe. Hierin staat ze stil bij haar eigen handelen van toen. Soms betreft het achtergrondkennis of een gedicht dat aansluit bij een situatie in het beschreven dagverslag.

Met haar boek haakt Van der Zwaag aan op de samenleving die, zeker in deze crisistijd, tot een toenemende belangstelling leidt voor verdieping in het leven, het mysterie van de dood en vragen op het gebied van levensbeschouwing en zingeving.

Aantal pagina's:	254
Categorie:	Mantelzorg, Ouderenzorg, Zorg en Welzijn, Euthanasie
Doelgroep:	Mantelzorgers, familie en vrienden van stervenden, professionele zorgverleners en vrijwilligers in de zorg
Artikelnummer:	7156
ISBN:	9789492261625
Verkooppagina:	www.saamuitgeverij.nl/de-dood-nabij
Uitgiftedatum:	15 september 2020
Boek bestellen:	www.zorgboeken.nl/shop/de-dood-nabij

Onze samenleving laat een toenemende behoefte aan verdieping van het leven zien. Daarmee komt de dood ook meer ter sprake: goede lezers in de laatste levensfase, het mysterie van het sterven en thema's op het gebied van zingeving en levensbeschouwing.

Hoe is het als de dood nabij is. Wanneer is het moment aangebroken om niet verder te behandelen. Moet over de diagnose en het komende sterven worden gesproken, ook als de zieke het gesprek mijdt. Wanneer is euthanasie een optie, wat is palliatieve sedatie, wat is versterven. Is er een hiernamaals. Zullen we elkaar daar weer ontmoeten.

Berthilde van der Zwaag kwam deze thema's ook tegen in de zorg voor terminaal zieken en hun naasten. Als verpleegkundige waakte ze 's nachts bij patiënten thuis. Haar ervaringen hiermee vormen de basis voor dit boek.

Tijdens deze waaknachten studeerde ze theologie. Na haar afstuderen aan de Vrije Universiteit kwam ze als geestelijk verzorger in een algemeen ziekenhuis weer met stervenden in aanraking. Momenteel is ze geestelijk verzorger in de eerste lijn.

Aan haar ervaringen als verpleegkundige voegt ze in dit boek reflecties toe. Nu ze meer ervaring heeft, zowel in de omgang met zieken als in kennis over haarzelf, staat ze stil bij haar eigen handelen van toen. Andere keren betreft het achtergrondkennis of een gedicht dat aansluit bij een situatie.

De dood nabij is het derde boek van Berthilde van der Zwaag. In 2008 publiceerde ze *Als Christus verschijnt*, een bewerking van haar afstuderen-dersboek over mensen in deze tijd die aangeven dat Christus aan hen is verschenen. In 2018 schreef ze de roman *In het hart van de storm*, over het leven van Eliza, een vijftienjarige man die ontdekt dat hij profetie wil worden.

SAAMUITGEVERIJ
www.saamuitgeverij.nl

BERTHILDE VAN DER ZWAAG DE DOOD NABIJ

Naam: Berthilde van der Zwaag

Geboortedatum: 8 maart 1954

Woonplaats: Eindhoven

Beroep: Geestelijk verzorger in de eerste lijn

Overige boeken auteur:

- Als Christus verschijnt
- In het hart van de storm

Over de auteur:

Berthilde van der Zwaag is getrouwd met Thom, moeder van 4 dochters en oma van 3 kleindochters. Zij studeerde in 2007 af aan de theologische faculteit van de Vrije Universiteit van Amsterdam op een onderzoek naar het thema 'hedendaagse verschijningservaringen'.

Zij was werkzaam als geestelijk verzorger in Maxima MC Eindhoven en Veldhoven en werkt sinds 1 oktober 2019 als geestelijk verzorger in de eerste lijn. Als aanvulling op haar theologiestudie volgde Berthilde de opleiding Training begeleiding meditatie bij Vacare, onderdeel van de protestantse kerk in Nederland. Sindsdien biedt zij de introductie cursus Mediteren kun je leren aan. Voor het Netwerk Palliatieve Zorg Zuidoost Brabant verzorgt Berthilde regelmatig de training 'Gesprek in de laatste levensfase' voor verpleegkundigen, verzorgenden en vrijwilligers die in hun werk te maken hebben met palliatieve patiënten en hun naasten.

In haar vrije tijd schrijft ze. Berthilde is aangesloten bij de Eindhovense 040-schrijvers groep. De dood nabij - Verhalen en gedachten op de grens van het leven is het derde boek van haar. In 2008 publiceerde ze Als Christus verschijnt, een bewerking van haar afstudeeronderzoek over mensen in deze tijd die aangeven dat Christus aan hen is verschenen. In 2018 schreef ze de roman In het hart van de storm, over het leven van Eliza, een 25-jarige man die ontdekt dat hij profeet wil worden.

LEZINGEN

Auteur en geestelijk verzorger Berthilde van der Zwaag verzorgt regelmatig lezingen. Informatie over deze lezingen of een lezing boeken, is mogelijk door contact op te nemen via onderstaande contactgegevens.

Daarnaast schrijft Van der Zwaag regelmatig artikelen voor diverse media. Een verzoek hiervoor indienen, is ook mogelijk via onderstaande gegevens.

CONTACTGEGEVENS

Naam: Berthilde van der Zwaag

Telefoonnummer: 040-2420472

Mail: berthildevanderzwaag@on.nl

Website: www.berthildevanderzwaag.nl

BERTHILDE VAN DER ZWAAG
DE DOOD NABIJ

VERHALEN EN GEDACHTEN OP DE GRENS VAN HET LEVEN

“STERVEN KAN OOK MOOI ZIJN”

Berthilde van der Zwaag waakte als verpleegkundige 's nachts bij patiënten thuis. Haar ervaringen met de stervenden en hun familie schreef zij op in een dagboek. Nu, twintig jaar later, blikt zij in haar boek 'De dood nabij – Verhalen en gedachten op de grens van het leven' terug op die verhalen en voegde nieuwe inzichten toe.

Twintig jaar geleden had Berthilde van der Zwaag (66) niet het idee dat de verhalen die zij in haar dagboek opschreef boeiend konden zijn voor anderen. 'Het was een opsomming van verhalen. En ze gingen ook nog eens over sterven, wie wil dat nou lezen, dacht ik.'

INTERVIEW GAAT VERDER OP VOLGENDE PAGINA

Maar toen Van der Zwaag als geestelijk verzorger aan de slag ging, merkte ze dat ze anders naar de verhalen van toen ging kijken. 'Ook in mijn eigen leven had ik inmiddels te maken gehad met rouwverwerking. Ik zag in dat ik het geheel naar een hoger niveau kon tillen door reflecties te schrijven bij de thema's in de verhalen. Ook voegde ik gedichten toe die ik bij de verhalen vond passen.'

“DE DOOD IS NIET DUISTER”

Het boek draagt zij op aan Trijnie Wouda. 'Mijn hartsvriendin. Ik ken haar al vanaf mijn 17de.' Van der Zwaag en Wouda deden samen de opleiding tot verpleegkundige. Later werkte Wouda als verpleegkundige in de terminale thuiszorg. 'Zij bracht mij op het idee om dit ook te gaan doen. Ik wist niet eens dat het bestond.'

Wouda schreef Van der Zwaag lange brieven over haar ervaringen bij het waken. 'Ik had altijd het gevoel dat de dood een duister gebeuren was. Zij maakte duidelijk dat het juist iets moois is.'

Aangezien de Eindhovense na een periode als moeder met jonge kinderen iets anders wilde, wist Wouda haar te overtuigen om ook verpleegkundige in de terminale thuiszorg te worden. Het bracht de schrijfster, die een protestantse achtergrond heeft, al snel tot nieuwe inzichten: 'De eerste patiënt waarbij ik waakte, was absoluut niet gelovig. Hij geloofde niet in God en niet in het hiernamaals. Ik vond het confronterend. Als je denkt dat er helemaal niets meer is na de dood, dat moet toch vreselijk zijn? Maar ik leerde dat het niet geloven voor mensen ook een rustgevende gedachte kan zijn. Voor hen is het leven gewoon afgelopen, dat idee geeft ze rust.'

Ze merkte dat gelovigen soms zelfs angstiger zijn. 'Die vragen zich af of ze hun leven wel goed geleefd hebben. Of ze niet te veel fouten hebben gemaakt wat het laatste oordeel beïnvloedt. Geloven is niet bij voorbaat beter of fijner bij het sterven, dit hangt geheel van de visie van de persoon af.'

“JE ACCEPTEERT ALLES VAN JE PATIËNTEN”

Het teruglezen van haar dagboekverhalen ervoer Van der Zwaag als mooi en ontroerend. 'Ik merkte hoeveel ik zelf had ontvangen. En ik was verbaasd over mijn geduld. Soms waren patiënten zo aan het mopperen en schelden. Ik accepteerde eigenlijk alles van ze. Als je beroepsmatig bent, raken die lelijke woorden je niet. Je overstijgt, als het ware, jezelf.'

INTERVIEW GAAT VERDER OP VOLGENDE PAGINA

Toch was het niet zo dat de patiënten of hun familie Van der Zwaag niet konden raken. Eén vervelende ervaring staat haar nog altijd bij: 'Ik had een nacht gewaakt bij een patiënt. De tweede nacht wilde ze mij niet meer aan haar bed hebben. Dat was erg kwetsend. Later hoorde ik dat ze psychotisch was geworden door de morfine. Ze heeft zich toen ook verontschuldigd bij het zorgpersoneel. Maar nee, ik sta er dus niet helemaal boven.'

Net als dat de schrijfster soms geraakt werd door het verdriet van de patiënt en de familie. 'Soms moest ik vechten tegen mijn tranen. Maar ik moest rechtop blijven staan en handelen. Zij moesten op mij kunnen leunen, ik moest sterk zijn. Dan bleef ik een tijdje stil en slikte het verdriet zo goed mogelijk weg.'

Van der Zwaag hoopt met haar boek zorgverleners – professionals maar ook mantelzorgers – te kunnen helpen. Maar het boek kan ook houvast bieden aan patiënten en hun familie. 'Als iemand palliatief is, kan deze persoon soms nog jaren leven. Het is dan belangrijk je wensen vast te leggen. En ik wil meegeven dat sterven ook mooi kan zijn.'

Als voorbeeld noemt Van der Zwaag het overlijden van haar vader kort geleden. 'Hij overleed zo mooi en natuurlijk. Zonder lijden en pijn. Na het sterven lag hij er vredig en sereen bij. Hij moet op het moment dat hij zijn lichaam verliet een geweldige ervaring hebben gehad, want hij leek opeens jaren jonger. Terwijl hij 97 was. Dat vond ik zo mooi om te zien.'

Het boek is verkrijgbaar via www.zorgboeken en via de (online) boekhandels.

DOWNLOADEN PERSMATERIAAL

↓ FOTO IN HOGE RESOLUTIE

↓ INTERVIEW IN WORD

MOETEN WE BANG ZIJN VOOR DE DOOD?

Ik waak deze nacht bij een lieve, oude dame. Ze is gespannen en kan niet slapen. Een paar keer zegt ze bang te zijn. Het alleen de dood in te moeten gaan, zonder haar kinderen, beangstigt haar. Ik neem haar mee naar de woonkamer en schuif twee stoelen naar elkaar toe. Het doet haar goed om dichtbij elkaar te zijn. Ze vindt het fijn dat ik haar hand vasthoud.

Sterven is het ultieme loslaten van jezelf, van iedereen en van alle dingen. We weten allemaal dat het eens zover zal zijn. Die gedachte kan ons bang maken. We proberen er maar niet aan te denken en doen van alles om het uit te stellen: eten, drinken, slapen, sporten, medicijnen innemen, werken, praten.

Filosofen vragen zich af of het nodig is om bang te zijn voor de dood. Er zijn filosofen die vinden dat als het leven goed is, de dood dat ook is. Het is niets anders dan het overgaan van de ene bestaansvorm naar de andere, leven en dood zijn elkaars gelijken.

Seneca, aan het begin van de jaartelling, stemt hiermee in. Hij zegt dat we ons ervan bewust moeten zijn ons hele leven onderweg te zijn naar de dood, het is altijd dichtbij. Het leven is beter als je er niet bang voor bent. Zorg voor voortgang in de persoonlijke groei om zo lang mogelijk van het leven genieten, adviseert hij.

Ook Marcus Aurelius vindt dat we het beste in zachtmoedige verwachting kunnen uitzien naar de dood en er niet zo'n ophef van moeten maken. De dood is de afwezigheid van alle pijn óf een nieuw leven in het hiernamaals. Het is een natuurlijk proces, zoals opgroeien dat is. Hij raadt aan iedere dag door te brengen alsof het de laatste is.

Augustinus, bisschop en filosoof, begrijpt eveneens niet waarom mensen bang zijn voor de dood. 'Vandaag is het licht, net als gisteren. Tussen gisteren en vandaag was er de nacht. We hebben de nacht nodig om naar een nieuwe dag te gaan. Met de dood is het niet anders. Het einde van het aardse leven is als een nacht die we door moeten om van de ene naar de andere dag te gaan. De dag die op ons wacht na de dood is een dag om ons op te verheugen.'

DOWNLOADEN PERSMATERIAAL

↓ BLOG IN WORD

Meer blogs van Berthilde van der Zwaag:
bit.ly/blogsBerthilde

Trotse uitgever van het boek:
De dood nabij

Anneke Bakker
2^e Loosterweg 102
2182 CL Hillegom

(06) 24 15 7478
saam.uitgeverij@gmail.com
www.saamuitgeverij.nl